

Арутюнян Є. Е., магістрант гр. БУД-17-2мд
Банах А. В., доц., к.т.н. – науковий керівник

СОЦІАЛЬНИЙ АСПЕКТ ПРОБЛЕМИ СТВОРЕННЯ ВЕЛОСИПЕДНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ КРУПНОГО МІСТА

Запорізька державна інженерна академія, кафедра МБГ

Безпека пересування автомобільними шляхами – найважливіший фактор для всіх учасників дорожнього руху. Використання велосипеда стає все більш актуальним у сучасному міському середовищі. З настанням теплої пори року велосипедні прогулянки набувають великої популярності серед жителів будь-якого міста. Пересування велосипедом – зручний спосіб «розвантажити» основні автомобільні дороги міста та зменшити обсяги небезпечних і шкідливих для довкілля речовин автомобільних вихлопів. Будівництво велосипедних доріжок в містах виключить всі проблеми пересування велосипедистів і створить прекрасну можливість займатися спортом або безпечно проводити дозвілля з користю для здоров'я та навколишнього середовища, що в свою чергу є чудовим засобом формування у населення внутрішньої мотивації до занять фізкультурою. Для визначення першочергових містобудівних задач створення велосипедної інфраструктури розглянуто структурні особливості Запоріжжя. Місто поділене на 7 районів: Олександрівський, Заводський, Комунарський, Дніпровський, Вознесенівський, Хортицький, Шевченківський.

Центральний Олександрівський район має загальну площу 11,2 кв. км. Населення – 76 тис. чол., що складає 9,3 % всього населення міста. Охоплює історичну частину Запоріжжя (в минулому м. Олександрівськ). На території району знаходиться значна кількість підприємств і установ, 2 ринки, 2 найкрупніших в місті торговельно-розважальних комплекси, центральний парк, залізничний вокзал, автостанція, великі житлові масиви. Особливістю є наявність 3-х університетів, отже кількість студентів, які щоденно бувають у районі, сягає 10 тис. чол. Через район проходять щоденні пасажиропотоки населення суміжних районів міста.

У Заводський район входить промислова зона (великі металургійні підприємства), житловий масив, 3 мікрорайони приватного сектору, виїзд на автомобільну магістраль міжнародного значення, налічується 145 вулиць і 35 провулків. Площа 56 кв. км. Населення – 61 тис. чол. (7,5 % населення міста).

Площа Комунарського району 61,1 кв. км. Населення – 140 тис. чол. (17,2 % всього населення). Є одним з найбільш екологічних, частково включає історичний центр. Містить 15 базових підприємств, більше 700 багатопверхових і 7200 будинків приватного сектора на 205 вулицях, 3 автомагістралі міського значення. Через центральний залізничний вокзал щодня проходить 65 поїздів далекого прямування і 35 приміських. Загальний пасажиропотік – 15 млн. чол./рік. Також в районі розташовані центральний автовокзал, обласна клінічна лікарня, рекреаційна зелена зона вздовж Дніпра. Основний щоденний пасажиропотік складають жителі району, які виїжджають в центр або в інші райони міста на робочі місця та повертаються назад, а також транзитні пасажиропотоки з пригородів.

Один з найбільших Дніпровський район займає площу 48,16 кв. км. Населення – 152 тис. чол. (18,7 % населення). Містить 190 промислових підприємств, 721 підприємство сфери обслуговування. Заселеними є 809 багатопверхових і 9650 будинків приватного сектора на понад 300 вулицях. Через район проходять 3 магістралі міського значення, автомобільна магістраль Н08. В районі розташовані 2 вищі навчальні заклади, 2 міських парки, 4 ринки, декілька торговельних центрів. Основний щоденний пасажиропотік – жителі району, які виїжджають в центр, працівники промислових зон, транзитні пасажиропотоки пригородів.

Загальна площа Вознесенівського району, який охоплює центральну частину міста, 50,78 кв. км. Населення – 106 тис. чол. (13 % всього населення). На території знаходяться великі житлові масиви, значна кількість підприємств та установ, включаючи органи влади міста та області, найбільша кількість підприємств сфери обслуговування, в тому числі

крупний торговельно-розважальний комплекс, великі супермаркети, 2 ринки, автостанція, 4 парки, цирк, декілька готелів, центральний пляж, університет і декілька лікарень. До складу району відноситься Національний заповідник «Острів Хортиця». Через територію району проходять щоденні пасажиропотоки жителів усіх районів міста.

Хортицький район є одним з найбільших, складається з 18 мікрорайонів. Населення – 122 тис. чол. (15 % населення). У забудові житлових масивів переважають 9-поверхові будинки. Знаходиться на правому березі р. Дніпро. Відділений від основної частини міста островом Хортицею і 2 мостами. Вважався спальним районом, але сьогодні має власну розвинену інфраструктуру: другу за площею промислову зону, декілька торговельно-розважальних центрів, лікарень, 3 парки, масштабну природну зелену зону вздовж Дніпра.

Шевченківський район найбільший та один з найстаріших у Запоріжжі. Площа 98 кв. км. Населення – 157 тис. чол. (19,3 % населення міста). Значну територію займає приватний сектор і 3 спальні мікрорайони, забудовані багатоповерхівками. Тут розташовано декілька найпотужніших промислових підприємств міста, міжнародний аеропорт, ботанічний сад, декілька парків, торговельно-розважальних центрів і ресторанів.

Процентне співвідношення часток населення по районах використане для обґрунтування першочергових заходів із створення велосипедної інфраструктури міста. У 2016 р. серед жителів усіх районів проводилося соціологічне опитування щодо регулярного використання велосипедного транспорту. Отже, в Олександрівському районі мешкає 4,4 % осіб, що в сприятливу пору року регулярно користуються велосипедом з будь-якою метою, в Заводському 6,7 %, в Комунарському 7,2 %, в Дніпровському 28,9 %, в Вознесенівському 11,1 %, в Хортицькому 17,2 %, в Шевченківському районі 6,7 %. Також з'ясовано, що 17,8 % населення міста не вміють кататися на велосипеді. Ця частка не врахована при розрахунку % велосипедистів по відношенню до загальної кількості мешканців.

Частка велосипедистів по районах не є в пропорційній залежності від кількості мешканців певного району, отже визначено % велосипедистів по районах у відношенні до загальної кількості мешканців міста (незалежно від того, чи користуються вони велосипедом регулярно). Такі проценти складають: в Олександрівському районі – 0,4 %, в Заводському – 0,5 %, в Комунарському – 1,2 %, в Дніпровському – 5,4 %, в Вознесенівському – 1,4 %, в Хортицькому – 2,6 %, в Шевченківському районі – 1,3 %.

Таким чином, найбільший % активних велосипедистів мешкає у Дніпровському районі, на 2-му місці – Хортицький. Очевидною є й першочергова необхідність створення велосипедної інфраструктури саме в цих районах. Негативним є те, що тут не створено жодної велосипедної доріжки. Позитивною є технічна сторона: широкі вулиці та роздільні смуги спрощують організацію безпечного велосипедного руху головними шляхами районів.

ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Гейл Я. Міста для людей / Ян Гейл; [пер. з англ. А. Токтонов]. – М.: Альпіна Паблішер, 2012. – 276 с.

2. Административное деление (районы Запорожья) / Запорожский форум : [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <http://forum.zp.ua/zapozozhe/126-administrativnoe-delenie-raionu-zaporozhya.html> . Дата доступу: бер. 2017 р. – Назва з екрану.

3. Калашников М. Преимущества и недостатки велосипедных дорожек : [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <http://pddmaster.ru/interest/preimuschestva-i-nedostatki-velosipednyh-dorozhek.html> . Дата доступу: бер. 2017 р. – Назва з екрану.

